

GERGELY ANDRÁS

felszólalásából

Egyesületek ezreire vagy tízezeire van szükség ahhoz, hogy a politikai kultúra Magyarországon továbbfejlődjék. Mert az egyesületekben különböző nézetű, politikai meggyőződésű emberek jönnek össze, a legkisebbekben is, a falusi baráti körökben, a bélyeggyűjtőknél és akárhol, és ezáltal hatnak egymásra, érintkeznek egymással, és politikai mozgalmak nem válnak szektává. Ez a klub pedig egy nemes cél érdekében született meg, olyan cél érdekében, amely valóban a legkülönbözőbb világnézetű embereket hozhatja össze. A célok méltatása már a bevezetőben megtörtént. Munkánkkal kapcsolatban szeretnék azonban egy-két gondolatot elmondani. Először néhány szót a nosztalgia-ellenességről. Búcsút kellene már vennünk a múltba való nosztalgikus visszarévedezéstől, hogy milyen szép volt Krakkótól Triesztig vízum nélkül utazni. Ma már Madridból is el lehet utazni Koppenhágába vízum nélkül, személyi igazolvánnyal. Nem olyan nagy dolog ez, a lényeg azonban az, hogy a nosztalgiáknak hátat fordítva a múltat kritikusan kell szemlélnünk.

Különösen Magyarországon vagy Ausztriában élnek még a nosztalgiák, például a Habsburg Birodalmat illetően, más szomszédainknál természetesen kevésbé. Ezért kell, hogy ne erre az alapra építsünk, ellenkezőleg, a teret nyissuk meg a közgazdászok, a politológusok, a pszichológusok, és nem utolsósorban a jogászok előtt. Ha Közép-Európának jövője van, az aligha jelent majd egy államjogi egyesülést. A nemzetállamok kora nem múlt még el, nemzeti függetlenségét egyik ország sem akarja feladni. Az állami felépítményben is jelentős különbségek lesznek, hiszen minden ország saját hagyományaira támaszkodik. Ha azonban a polgári jogban, a kereskedelemben, az üzletkötés jogában, a mindennapi életben ezeket a rendszereket tudatosan közelítjük egymáshoz, építve a meglévő hasonlóságokra, akkor valóban megteremthetjük Közép-Európát, és e feladatnál a társadalomtudósokra nagy szükség van. Természetesen a sorból a gondolatot szolgáló politikusokat, írókat és költőket sem hagyhatjuk ki. Maga a fogalom, s ezt jó tudni, nem a 20. században születik meg, nem imperialisztikus tartalmú, hanem a liberalizmus korában lát napvilágot, és valóban egy népközösség határait igyekszik kijelölni. (...)

Egy másik fontos kérdést is fel szeretnék vetni, melyet már az előttem szólók is megemlítettek: Magyarország, a szomszédok és Európa viszonyának a kérdését. Kétségtelenül van bizonyos helyzeti előnyünk, amelyről többen is beszéltek. Ma nagyobb az érdeklődés Magyarország iránt, itt nagyobb a mozgás, nagyobb az előrelépés. Milyen stratégiát kövessünk? Megvárjuk, amíg késlekedő szomszédaink is elindulnak ezen az úton? Vagy éppen ellenkezőleg, buzgón, jó fiúkként emeljük fel a kezünket, hogy mi elsőként jelentkezünk Európába? Ezáltal nagyon komoly politikai feszültség keletkezhet a térségben, mivel lesznek preferált országok, s lesznek kegyvesztettek is. A térség - és elsősorban erre hívnám fel a figyelmet - rendkívül kiszolgáltatott. Ha az etnikai térképtől eltekintünk, akkor azt mondhatjuk, hogy a térség nyersanyagszegény, a mezőgazdaság kivételével nem képes önellátásra, ilyen szempontból pedig a mai világban rendkívül kiszolgáltatott. Tehát valóban a térség országainak érdekközösségéről van szó. Gondoljunk csak arra, hogyha közös energetikai és környezetvédelmi koncepciónk volna, micsoda óriási veszteségeket takaríthatnánk meg magunknak. Én hosszú távon derűlátó vagyok.